

ДІЛО

Виходить щодня рано
крім понеділків

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 13, II. пов.
Ковче пошт. шади 26.725
Адреса тел.: „Діло—Львів“
Число телефону 261
Рукописи
редакції не повертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно	2 70 К.
чвертьрічно	8 —
піврічно	16 —
річно	32 —

у Львові (без доставки):

місячно	2 40 К.
чвертьрічно	7 —
піврічно	14 —
річно	28 —

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Строчка петитова, довжиною
тис. 40, а відслонів 96, в
обсягу 50 с. в редакційній
часті і К. Повідомлення про
зміну і заручки 1-й.
Некрологів строчка і К.
Статистичні за окремих
місяців.
Окремі примірники коштує
у Львові 10 с.
на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 31. січня 1917.

Чи Східна Галичина й Буковина втрачені?

Заперечене архини. Йосифа.

„Видаресті Нилар“ оголошує розмову з генералом полковником архини. Йосифом, вождем на семигородським фронті.

На питань, яке с воєнне положення на сім фронті архини. Йосиф відповів:

„Дуже добре, справді добре. Нині, що правда, дістаю відомості про сильні російські наступи, але се нічого. Найтяжші річі маємо вже за собою. Російська офензива не зрушить нашого фронту. Росіяни взагалі не стоять так добре, як дехто думає“.

„А Ромуни?“

„Ромуських військ майже нема, а ті, які ще є, стиснені на вузькій лінії. Треба їм признати, що вони в останній часі добре біють ся, не наче б вібрали останки сил“.

Про Семигород Архикнязь сказав: „Дивна річ, як мало шкоди потерів Семигород в

порівнанню з иншими фронтами. Тут багато втратили й потерпіли тільки одиниці, коли деінде цілі краї знищено“.

На питань про будучність Архикнязь відповів: „Я жовнір і хочу ням остати і по війні. Бачу трудности, але не небезпеки, нічого хмарного. Коли вийдемо побідно з війни, тоді й Угорщина, я переконаний, зацїте“.

„Але коли се буде?“

„Не знаю, але думаю, що мир не є вже далеко. Я, що правда, не маю причини сього говорити, але я се чую. Все вже доведене до крайности. Антант зробить ще одну велику пробу. Але й се не може вже довго потагнути ся“.

„А тоді всі проблеми ршуть ся, чи може Буковина і Східна Галичина будуть втрачені?“

„Ні — відповів Архикнязь з усміхом, — ми й сих областей не втрачимо“.

Організація національної опіки над сиротами.

Неогрїті, голодні тиняють ся по українських селах сироти. Невидко краю воєнної зуртовини і число сиріт на українських землях в кождий день більшає. Від їх фізичного і морального виховання залежить будучність великої часті молодого покоління.

Коли беремо ся за відбудову знівченої війною країни, то треба нам її почати від основи всякої суспільної організації, а саме: подбати про фізичну силу й душеве здоровля народу, в першій мірі безпомічних дітей. Організацію опіки над сиротами мають займати ся сама суспільність і то враз, негайно. Державна адміністрація має до розв'язання під теперішню пору стільки завдань, що всіх суспільних потреб заспокоїти не може. До того зростають незвичайно державні розходи так, що з часом держава стане перед альтернативою: або відвинути значно податки, або оставити велику часть культурної, а зокрема суспільно добродійної діяльності самій суспільности. Вкінці до організації суспільної самопомочи в області виховання дітей заставляють нас наші окремі політичні відносини.

Хоч як трудна під нинішню пору організована праця, то ті завдання в області організованої опіки над сиротами, які мусять бути сповнені, дадуть ся виконати й при теперішніх відносинах та тими силами, які остали нам до розпорядимости. Маю на думці участь нашого інтелігентного і селянського жіноцтва в національним вихованню лишених батьківської помощи дітей. Для сповнення того обов'язку не треба особливого знання, ні великих матеріяльних засобів, тільки багато доброї волі послужити найменшим і найбільшим, та багато серця. Сповнюючи той обов'язок жіноцтво буде мати за собою заслугу в відродженню народу, а сьогодні вже причинить ся до оживлення й скріплення тут і там пірвання наших організаційних зв'язків.

Дотеперішня суспільна опіка над сиротами обмежила ся у нас до засновання кільканих заохоронок (се заведення не тільки для сиріт) і красивого сирітського захисту у Львові. Та тими заохоронками (з огляду на дуже малу їх кількість), користувало ся тільки дуже мале число дітей. Ще менше бездомних сиріт можна було примістити у львівським сирітським захисті. У і майже українські сироти по наших селах і містах досі загалом — народної опіки не знали. З віжних причин вони мусять остати у своїм родинним місци і тут повинна бути розведена над ними опіка, для якої повинні бути засновані окремі організації: товариства опіки над сиротами. Такі організації тим більше конечні, що їм признає значну роль у вихованню малолітніх закон.

Нові законні постанови про опіку з 12 жовтня 1914 р. дають широкий круг діла о-

пікувничим радам сиротинським, які мають стати публичним органом для веденя опіки над малолітніми. Ради такі мають бути засновані по змові в кождій місцевості, територіальні округи для їх компетенції будуть визначені політичними властями (з правдав староствами), які проте порадують ся з дотичним президентом суду. Членами опікувничих рад будуть представники признаних державною віросповідних громад, школи, громади і особи, що займають ся опікою над молодіжю, з окрема представники товариств для такої опіки. Се одна з функцій признаних законом приватним інституціям, яких цілю дбати про молодіж, лишено батьківського дому; а друга: се безпосередне веденя опіки над малолітніми, яке поручить їм суд на основі законної постанови, що установляє інститут загальної опіки (Generalvormundschaft). Та поза тими завданнями остать ся для товариств опіки над дітьми ціла сфера добродійної діяльности, яку вони будуть розвивати у своїм власнім, не порученим державою крузі діляни. Згадати би тільки про розсіджене родинних відносин сироти, його майна, його приміщеня, заосмотреня в поживу, добрий вплив про моральне вихованя і шкільну освіту дитини. Ясне, що коли за виконаня тільки загально тут начеркених завдань не возьме ся наша суспільність, вихованя українських сиріт опинить ся в чужих руках; що те вихованя не пособить зростаючому української національної культурі, се теж певне.

Та закн заснують ся у нас окремі товариства опіки над дітьми (ще раз підчеркаю, що вони повинні бути засновані скрізь по краю зараз) нехай займуть ся долею сиріт одиниці: рідня, сусіди малолітнього, громада й сільські інтелігенти, нехай подбають про те, щоби приодити й нагородно дитину, щоби дано їй теплий хуток, щоби не витрачувано її майна. Перш усього про сирітство дитини нехай буде зроблене донесення до сузу. Парохіальними урядами або й інтелігентними сільськими одиницями повинна бути зладжена статистика сиріт в кождій окремій місцевості, яка би давала відповідь на отсі питання: скільки в дотичній місцевості сиріт, скільки круглих сиріт, скільки з одним родичем, скільки їх з дальшою ріднею, скільки без ніякої рідні, який їх поодинокі дітня, який їх масток і з чого складасть ся, хто ним і як заведе, чи побірають сироти шкільну освіту і яку. Розумієт ся сего квестіонаря не уважаю вичерпуючим.

Се ті завдання суспільно національної опіки над сиротами, які можуть і мусять бути сповнені нами вже тепер в часі війни. Про заснованя великих сирітських заведень і сирітських осель подбасмо після війни. Опікою польських організації вженни користуват ся на областях, а звинених війною, сімдесять тисяч дітні. Що можемо пр тистанити тій діяльності ми? „Ратуємо дітня для будучности народу!“ — се клич, який повинен понести ся широким відгомном по українських землях. Бо стільки Україна, скільки

Серед щоденного напіву що-раз то нових звісток політичних і воєнних — не багато збувало, а буз би минув ся без належної оцінки той уступ відповиди держав антанту на мій ювий крок президента Вільсона, де говорить ся про святі права націо-нальностий і про тверду постанову звязаних в антанті держав визволити всі стогнучі в австрійським армії народи. А тимчасом навіть серед той повени воєнних брелонь і лукавств, до якої європейське людство мало сумну нагоду признатись: за час сей війни — навіть серед той повени відклик держав антанту на святі права народів такий указав і так бе по лицю правду, що без короткого бодай осуду його не можна попри нього переїти.

Хто у відповідні Вільсонови покличаєт ся на національні права? І проти кого він смукать ся виконати собі моральну зброю і за тит саме прав?

Не говорімо про далеку нам справу Ірландії від Великої Британії, тай про італійську війну на загарбане південно-славянського побережя Адри не говорімо. Для нас Україна — доволі сказати їм Росії, щоби у найкращій світлій заблизда ціла нагість народоожирного царства, яке нині, перед людством XX. столітя має свідомість накладати на себе маску освободителів національностий. Від аломана Переяславської умови, протогом віків, через забороно української мови й письменства в 1876 р. і через криваве винищуваня українського національного гр. кат. обряду в Холмщині аж до нищення української націо-нальностий в занятих телер просторах Галичини і Буковини—якою чорною гаюкою всть ся і до неба за пімстою кляче проукраїнська політика національна російської імперії!

І посылелька такої політики, Росія, сміє нині яростроюватись перед світом у тогу покорошительки і освободительки національностий! Замало протестувати про такі соблазні: свідомість новочасного чоловіка бунтуєт ся проти такого надуживаня великих і святих клячів і хотілось би на вселюднє позориче вивести ганьбу такого виступу.

Нехай нікто з табору наших ворогів не тім бої боєвої лінії і не пробує—глядаючи за облекшаючими обставинами для безпримірної ганьби російської противукраїнської політики — покликуватись на положеня українського народу по сім боці кордону, перед війною і в часі війни! Тай на акт з 4 падолиста 1916 р. нехай не покликують ся адвокати Росії в таборі й західних союзників! Із потоптанія записрської царями української автономії, з акту м з 1876 року, з жорстоким переслідуванем українства в занятих областях—безумовно не вільно порівнувати австрійської політики в українській справі. Український наряд Габсбургської монархії свідомий основної, корінної ріжничі між положенем наших земляків у самодержавній Росії і нашими могольними зв'язаними до самоозначеня в рамках паворочених австрійською конституцією. Тут ми маємо законну змогу йти вперед до лішого, там ні одна фірточка законних свобод національних не розкрити наш-им землякам. Навіть при закономірнім ад'ясноваю акту 4. падолиста 1916 застережене нам важке слово, а там—нам захватити уста супроти без порівняня тяжких ударів нашої національностий.

Розумієт се українська суспільність Австрії, а доказів розуміння сього давали і дають кождого дня сини українського народу — в цісарській армії і в рядах легіону добровольців українського стрілецтва.

СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ
НА ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ!
(Адреса: J. Romaszuk, Wien, Parliament)

ВОЄННІ ЦІЛІ.

З погляду теорії війни і політики.

На тему воєнних цілей містить військо-
вий співробітник „Neue Zürcher Zeitung“ отці
уваги:

Як мирове предложене центральних дер-
жав, так посередницька нота Вільсона і відпо-
відь держав антанту вклали в уста всіх вислів
„воєнні цілі“. В першій випадку тому, бо цен-
тральні держави не означили воєнних цілей, а
другім тому, бо Вільзон хотів бути поінформо-
ваний про воєнні цілі, і в третім тому, бо озна-
чені антантою воєнні цілі вважали з різних
сторін як їх найвище потенціоноване. Також
найновіше письмо Вільсона буде мати той на-
слідок, що дебата ще частіше буде обертати ся
кругом поняття „воєнної цілі“.

Тимчасом се поняття містить в собі зовсім
різні речі, залежно від того, чи уживати його
в точні мільтарній, чи в більше переносім зна-
чінні. Се більше переносне значіння надавали о-
чевидно сьому поняттю висше названі дипло-
матичні акти. Отже цікаво буде представити
розуміння сього поняття з чисто мільтарного ста-
новища. Найбільш покликаним речником сього
чисто мільтарного поняття воєнних цілей буде
воєнний філософ Клязеваїд з своєю працею
про війну.

Війна є актом насильства і в своїй первіс-
ній формі має за ціль примусити противника
сповити нашу волю. Коли се має наступити,
то мусимо поставити противника в положен-
ня, яке є для нього гірше ніж жертва, якої від
нього вимагаємо. Отже мусимо або зробити
його дійсно безборонним, або довести до ста-
ну, в яким до всієї правдоподібності грозить
йому безборонність. При сій треба відірвати
три речі, які як три загальні предмети містять
у собі все инше. Є се збройна сила, край і воля
неприятеля. Збройна сила мусить бути знищена,
себто поставлена в такий стан, щоб не могла
далі бороти ся. Край мусить бути здобутий, бо
в краю могла би повстати нова збройна сила.
Та хоч сї дві речі стали ся, то війну, себто воро-
же напружене і ділане неприятельських сил,
не можна вважати покінченою, доки не поко-
нана також воля неприятеля, себто його прави-
тельство і його союзники не приневолені до
підписання мира або варід до піддання.

Та що війна є тільки продовженем полі-

тики з помічю інших способів, то також аб-
страктні цілі пераїсної війни підлягають зміні,
відповідно до політичної цілі, яку хочеть ся
осягнути війською. Так прим. цілю війни може
бути здобути провінція, як се було в першій
шлеській війні. Але може бути, що відповідно
до властивостей інтересованих держав політи-
ка на ціль не надасть ся безпосередно на воєн-
ну ціль і тому мусить бути заступлена якимсь эк-
вівалентом, піднесеним при мирових переговорах.
Так прим. у війнах 1866 і 1870/71 було з'явлене
не Німеччині найважнішою воєнною цілю по-
літики Бісмарка, однак се ціль не могла бути
предметом переговорів ані в мирових пере-
говорах з Австрією ані з Францією, тільки замість
неї мусів бути підсунений инший еквівалент.
В сій випадку, коли ціль воєнного акту є ек-
вівалентом політичної цілі, то ціль воєнного
акту може мати лагідніші форми. З сього ви-
ходить, що можуть бути війни з ріжними ста-
пнями значіння й енергії, від війни в цілі зни-
щення аж до збройної обсервації.

З усього того виходить також, що воєнна
ціль може протягом війни основно змінити ся.
Вона може йти від сього початкового потен-
ціонованія і придбати лагіднішу форму, відпа-
вно до того, як розправлено ся з неприятель-
ською збройною силою, неприятельським краєм
і неприятельською волею, до чого треба ще
додати що на сю волю можуть мати вплив не
тільки воєнні події, але також економічні мо-
тиви. Отже воєнна ціль не є постійна, тільки
зміна відповідно до обставин. Вона може пе-
реходити всі ступні від чисто військової найяр-
квішої до політичної найлагіднішої форми.
При сій історичний досвід учить, що з довго-
тою війни зменшається з правилами первісно по-
ставлена воєнна ціль. Так з початком 30 літньої
війни воєнні цілі ріжних партій були основно
инші, ніж при мирових переговорах в Оснабрю-
ку. Се поясняє ся не тільки тим, що при біль-
шій довготі війни заміні домагає зменшувати
ся наслідком втоми сторін, але також причини-
ється ся до сього приступлене нових сторін до
війни. Се викликає також, як се було в 1648 р.
і є тепер, комплізацію в воєнних цілях, що о-
собливо утруднює прелімінарі мира і доведе-
но до завішення зброя.

Україні. Тією брати злука всіх нас і су-
сильно національна самопоміч зможуть заб-
вляти наше національне житє.

Д-р Стефан Витвицький

„Не з браку довіри!“ не можемо ні-
кому вислати

„Діла“ на кредит, навіть своїм найпев-
нішим передплатникам, а тільки тому,
що за всі матеріали мусимо платити
готівкою, і то вдесятеро дорожше, як
в часах мира. Тому просимо до

5-го кожного місяця

надіслати передплату, бо в противнім
разі тогож дня здержимо висилку.

**„Зовсім нова конституція
для самостійної і відокремленої
Галичини.“**

Праці польського коле над переведенням відокре-
мленої Галичини.

„Nowa Reforma“ доносить з Відня:

Субкомітет польського коле працюють
дуже над виготовленем проекту закону про від-
окремлене Галичини. Сї праці будуть покінчені
найпізніше протягом місяця. Праця конститу-
ційного субкомітету майже зовсім покінчена.
Також праця фінансового субкомітету поступи-
ла вже дуже далеко. Оголошене сього елябо-
рату вимаже величезні труднощі річної й полі-
тичної. Не було легко в такім короткім часі ді-
стати всі статистичні дані, потрібні для устано-
влення нового краевого бюджету, уложеного на
зовсім инших, ніж дотеперішні, підставах дохо-
дів і видатків. Відношене краю до держави,
участь у спільних державних видатках, в дер-
жавних підприємствах, нове управліннє величез-
них і комунікаційних справ, взагалі все те ви-
магає основних студій, зважаючи на багату
статистичного матеріялу.

Завдяки реаности членів коле, перевага ко-
ла і міністра для Галичини, дали підперти всіх
чинників, удало ся в дивно короткім часі утво-
рити зовсім нову конституцію для самостійної
і відокремленої Галичини.—задача може труд-
ніша, ніж конституція для зовсім нової дер-
жави. Корисний хід сих праць треба також зва-
жити гармонійною співдіяноу всіх політичних
груп коле. Твір комісії, як вже тепер можна
сказати, є висловом не тільки національних і
політичних потреб краю, але також висловом
востулу в області суспільних реформ і новоча-
сної адміністрації. Подробиці проекту консти-
туції не надають ся ще тепер до оголошеня, але
найважніша і найгрозніша частина є вже пола-
годжена і за 3—4 тижні ділий проект буде го-
товий.

Очевидно для введення його в житє по-
трібна є згода правительства і порозумінє що
до способу надання йому сили закона. Се остан-
нє стоїть в тісній звязку зі справою скликаня
парламенту. Видать ся просто несправдоподі-
бним, щоб тяжка машина австрійського парла-
менту могла такій обставині і складній закон
швидко погодити, не говорючи про можливість
політичних комплікацій, які могли би викласти
внесенє такого закона до парламенту. А що
скликанє парламенту з огляду на вигасанючі в
Черні мандати мусило би наступити найдалі в
маі, а одною з перших функцій парламенту
було би вислуханє присяги монарха на консти-
туцію, то був би природний адогяд, що управ-
вльнє і установленє всіх конституційних справ
наступити перед скликанєм парламенту шляхом
патенту.

Такий патент не змінив би однак хвиле-
вих відносин, доки є війна, і навіть якийсь час
по війні, аж до переведеня виборів до нового
созву чи сенату галицького. Аж до того часу
галицькі послї остали би далі в австрійським
парламенті.

Послуханє Джолітія.

Відень 28. лютого.

Послуханє Джолітія у короля подія без
перечки знаєннє, бо саме перед і без-
посередно по вибуху війни італійські ін-
тервенціоністи окринали були його як за-
продавця ізраїдника. Коли він нині стає знов
перед короля, се незвичайно симптоматичне, але
на тім і конєць. В мироватих кругах осеріга-
ють перед привауванєм яких дальших комбі-
націй, долучених як а особю Джолітія, так і
з всякими відстами про ферменти в Італії, Фран-
ції й Росії, бо всі ті держави, навіть як би хоті-
ли робити аж самостійні кроки, мусять слухати
невільничо диктату Англії.

Комітет помочи для української шкільної молодіжи у Відні.

Відень, в січні 1917.

Великий вплив українських виселенців з
Галичини і Буковини до Відня, серед яких на-
ходило ся поважне число української молодіжи
середніх шкіль, викликав потребу організованя
курсів шкільної науки для тої молодіжи у Відні.
Наші чільніші педагоги з красним інспек-
тором д-ром І. Копачем на чолі ваялись до
сього діла вже в перших місяцях воєнної хур-
товини.

В жовтні 1914 р. створились у Відні гім-
назійні наукові курси з українською викладовою
мовою. Ся школа повнилась своє діло вже третій
шкільний рік з черги при вул. Радельського ч. 2
в III. окрузі м. Відня. В першій шкільній році
1914/15 побірали в сій школі науку 321 учени-
ків (—ць), в шк. році 1915/16 було 191 учени-
ків (—ць), а в сій шк. р. 1916/17 вписалось до-
сі майже 200 учеників (—ць).

В падолиці 1914 р. отворено у Відні се-
мінарийні учительські курси з українською ви-
кладовою мовою, а при них чотирокласову на-
родну школу (школу вярва) для української ді-
твори. І ся школа продовжує своє діло у Відні
до сїєї пори при вул. Альберта ч. 20 в VIII. окрузі.
В шк. р. 1914/15 вписалось 70 учеників (—ків),
в слідуючій 124, а тепер 1916/17 вписалось 193
учеників (—ків).

В жовтні 1916 р. організовано у Відні
чотиротижневї матуральні курси з українською
викладовою мовою для учеників-жовнірів. До
кінця грудня 1916 р. користало з курсів 48 учени-
ків, що повнять в сю пору військової службу.

Шкільна молодіж взагалі, а наша зокрема
потребує помочи та опіки поза школою. Потрі-
бне се в ріднім краю, а тим більше на чужині,
на еміграції у великім місті.

Українська Культурна Рада і Український
Запозомоговий Комітет для збігів у Відні по-
собляли матеріально шкільній молодіжи, вислу-
чуючи і даючи їй постійні (місячні) підмоги та
признаючи певні квоти на закупку шкільних кни-
жок. Моральна опіка оставала лиш в руках учи-
тельів в школі. Однак ані матеріальна поміч
обох агаданих організацій, ані моральна опіка
учителів не могли бути повними та вистарчаю-
чими. Сї недомаганя, а ще більше те, що укра-

їнська шкільна молодіж, яка перебувала у Відні
без родичів і полишена сама с.бі, не лиш бідує,
але й наражена є на деморалізацію великого
міста, було безпосереднім мотивом до утвореня
Комітету охорони і помочи для української
шкільної молодіжи у Відні. Головою Комітету
вибрано о. містрата д-ра Жука, а заступником
директора д-ра Н. Сабата.

При Комітеті отворено дві секції:

I. секцію для учеників під проводом проф.
Нихифора Даниша; II. секцію для учениць під
проводом п. Меланії Цегельської.

Повний Комітет схопить ся раз на місяць,
а секції що тижня. Комітет опікуєт ся шкільною
молодіжною поза школою, а саме: помагати ді-
статись до Відня до школи і до „Studenten-
heim“ (бурса) тим ученикам і ученицям, що
тичались (та ще й доси тичають ся) по ріжних
місцевостях західної Галичини; спрямовувати
шкільну молодіж в бараки до школи, щоб не тра-
тила марно роки; учеників і учениць, що своєю
примагою до Відня, приміщую на разі в го-
стиниці (кімнати, винаймаєні Комітетом на-
рочно для молодіжи; виваєт для молодіжи
запомоги; посередничить в користь молодіжи
в ріжних комітетах для збігів, у міні теретів
внутрішних справ, в заряді в Гімні то що;
уловіє приватні станції учеників і учениць
в дуже конечних случаях пособляє шкільній мо-
лодіж своїми неселічними фондами, приба-
вляючи з добровільних датків добродіїв та при-
хильників молодіжи. Загалом Комітет змагає до
сього, щоб удехити бездомній молодіжи по-
бут на чужині, допомогти їй продовжувати шкіль-
ну науку в сих трівожних часах, допомогти їй ви-
користати добрі сторони великого міста, а від-
вертатись від того, що некорисно вливаєт на
молодіж в шкільнім віці.

Замітка. Ученики, що мають ще врі-
хати з бараків і з західної Галичини до Відня
до школи, повинні безумовно віднести ся на-
перед до проф. Н. Даниша (Wien IX. Brünnbad-
gasse 14/17) по інформації, залучуючи до себе
адресовану переписку картку. В такім случаю
дістануть поясненє, чи і коли мають приїхати,
де зайхати та кілька днів приміститись безплат-
но, поки не примістять ся їх в „Studentenheim“
або на вряватій станції.

Росія й Італія приготують велику офензиву.

„Giornale d' Italia" пише, що рівночасно італійською й російською офензивою проти Австро-Угорщини віднесеться до повної перемоги.

„Mant" пише, з приводу найновітніх поголосок про нову офензиву на заході, щоб не вірити в чуди, бо Німці дуже основно приготувалися проти англійської офензи.

Воєнний кореспондент „Osterr. Morgenzeitung" Ляншттайн пише про Італійський фронт, що Італія роблять великі приготування для нової офензи. Щодня приходять в операційну область транспорту свіжих військ і ще невипечених річників, яких там мають учини.

Перед найвисшим воєнним напруженням.

Витант не може бути певним успіху — Центральні держави є приготувані.

БЕРН (Прив. тел.) Військовий критик дня „Vind" пише про сподівані нові бої:

Сі нові бої принесуть найвищу міру зухиль, потім розпочнеться спад. Коли витант хоче рішити ся на загальний наступ, мусить бути приготуванний на величезні криваві жертви, причаю однак не може бути певним успіху. А вже досі мали ми на західнім фронті сім великих операцій в цілі пролому, — одна сильніша від другої, — і всі даром. Центральні держави жде збільшена проба, на яку вони приготували ся збільшеними засобами, як найдієвішим способом і при свободнім розпоряджуванню своїх резерв.

Поголоски про абіжевий монопол в Німеччині по війні.

З приводу поголосок, які занотували ми вчора, пише „Frank. Zig." в дописі з Берліна:

Через газети йде поголоска, що постійне задержане збіжжого монополу по війні є вже в кругах державного правительства порішене. Ми маємо причини думати, що тут ходить тільки о одну з багатьох поголосок, які відносять ся також до інших монополів і виривають від довшого часу в кругах, які займають ся будучою податковою політикою. Ми не думаємо, щоб в справі плянів, які відносять ся до будучої податкової і фінансової політики по війні, арнято вже тепер якісь певні рішеня. Не треба забувати, що самим висловом „абіжевий монопол" ще не сказано багато, та що під таким монополем можна думати ріжні річи, також в тім напрямі, яке збіжжє має монополі обняти і яка має бути цілі монополу: економічна чи фінансова. Коли б ще підчас війни парламентови предложено податкові проекти, що є можливе, то були б се проекти, які мали би причинити ся до покриття процентів від довгів і які жабуть не пересуджували би півнішого дефінітивного управлєння нашого фінансового заотребованя.

Синод про вінчання воєнних бранців.

Від нашого постійного депікуателя.

Вілень, 29 січня 1917.

Св. Синод одовівств резолюцію, після якої вінчання російських підданих з воєнними бранцями не стрічають ся з заборорою церковних законів. Необхідний тут тільки дозвіл військових властей, при чім від воєнних бранців так само як і від збіжжів не вимагаєть ся представлення доказів з місця уродженя, що вони мають право вступати в подружню звязь. Встарше заява двох свідків, що жених не є споріднений з нареченою.

Булоб зайвим згадувати, що отся така „ліберальна" декларація святих російської православної церкви поведе за собою безліч привазибігамі особливо між бранцями з поміж австрійських Славян, які живуть розміщені по селах. Синод рефлектував при своїй децизі жабуть і на те, що багато бранців, подружившись в Росії, не зможе або й не захоче вертати до рідного краю і таким робом заступати ме до певної міри утрату в людським матеріалі, які потерпіли у війні Росія.

НОВИНКИ.

Львів, 31 січня 1917.

— А в Третьій Рутівській приїде до Львова завтра, в четвер, о год 2.15 по пол. на головний дворць, де його приватують відпоручники мі-

ських властей і організацій. З двірця поїде д-р Рутівський святочно прибранним вульямми до міста. В п'ятницю 2 лютого о год. 11 рано буде святочний привіт в ратушевій сали. Промовлять-муть пп.: прав. комісар Грабовський, іменем прибічної Ради д-р Хлямчак, іменем польського Н. К. Н. редактор Лясковичський, і ин.; будуть між ин. також промови представників віроісповідних громад євангеліської й жидівської. Вечером буде в ратуші рабт. Протягом обох днів буде Львів ілюмінований наліпками в червоно білх барвах — як в загальні цілі свято привітаня д-р Рутівського буде мати польську патріотичну принаку. З поміж української людности міста Львова привітають д-ра Рутівського — незалежно від офіційних маніфестацій — особисті свідки його діяльности у Львові в часі наїзду, котрі й не залишать висловити д-рови Рутівському ширю подяку за його особисту людність і його співчуще серце для недоли людий без огляду на їх принадлежність до чужої Року народности і віри.

— Депутації з чешлітнями у цїсаря. Дня 29. січня прийняв цїсар у Бурзі отсі депутатії з чолібїтнями: ректорів університетів і технік, депутатії обох університетів (німецького й чеського) в Празі, які передали цїсареві дипломом почесного доктора прав, красів адміністратійні комісії Чехії й Істрії, депутатію м. Праги, депутатію м. Трїєсту, зложеноу з правительственого комісаря і 4 членів прибічної ради, вкінци депутатію товариства турецьких Ізраелїтів м. Відня.

— Візване обовязаних до військових танс. Управа міста Львова визнає обовязаних до плачення військової такси, уродженх в дітах від 1881 до 1893 включно, щоби у неперступленій реченци від 3. до 28 лютого 1917 зголосились особисто для розкладу військової такси за роки 1915, 1916 і 1917 у Х. департаменті маїстрату при вул. Т. Рутівського ч. 11. і. поперх в урядових годинах між 9. і 1. в полудне. Зголошеня можна доконати устно або письменно. Залишеня зголошеня у назваченім реченци карати сь буде гривною до 50 корон або карою 5 дневого арешту.

— З апровазіційні гумористици. „Arbeiter-Zeitung" пише: Одна високо шанована і особливо близько сточна особистість мала звичливість висловити ся, що віасний зліб є смачний і дуже поживний. Сей неділицемірний і чесний вислів міг би облекшити — коням вндержати, коли б вони тільки — діставали овес.

— Відносини на правліні. Довголітній передплатник пише нам з Пільна (Чехія): Прому о ласкаве прилюдне напхтноване здирства, яке має місце в Яворові. Днес доносить мені моя жена, що мешкає з дітьми в Яворові, що там нафти не можна дістати, бо жиди поховали і потайки продають одну літру нафти по 4 кор. 40 сот. або вимінюють за маслом і яйц. Щось подібне не чувано хїба на світі, щоби в Цехії коштує лише 60 сот. одна літра. Може дотичні чинники вглянуть в ту справу?

— Поляки у надренсько-вестфальським краю. Польський статистик д-р Ваховяк оголошує наукову працю про польську робітничу людність замешкалу в промислово гірничих областях надренської і вестфальської провінцій. З книжки д-ра Ваховяка довідуємо ся, що після пруської статистики з 1861 р. було в надренсько-вестфальським краю тільки чотири польські родини, разом 16 осіб. Тепер Поляки творять там цілі громади з польською більшістю. Урядова статистика подає число Поляків замешкалих в надренським краю на 71,695 а у Вестфалії на 182,507 голов, разом отже 254,202. Після обчисленя д-ра Ваховяка винісено число польської людности в обох провінціях 400—500 тисяч людий. Велика скількість культурних і просвітних товариств, чисельна преса, недостача партійних спорів, все те доказує про добру організацію польських осель, заснованих в нутрі Німеччини.

— Побіда жидів при міських виборах в Лодзі. На днях оголошено вислід виборів до міської ради в Лодзі. На 50 мандатів одержали польські кандидати, що вступали в кількох комітетах, 17 мандатів, 2 мандати припали Полякам жидая, а 24 мандати добули жидівські радні, що вступали під кличем жидівської національної окремішности. З того приводу пише жидівський „Lodzger Volksblatt": „При теперішних виборах жиди в Польщі переважно визнали, що не признають асиміляторів своїми представниками. Асиміляція виїшла з виборчої боротьби розторженена. Є всякі прояви, що на провінції починають ся тепер справді нові часи".

— Землетрясєне, яке 29. січня завважано також в Либляні, дало ся дуже сильно відчути в селі Мухельсдорф, положєнім над Савою в подітчим повіті Гурьфельд. В сїм селі, яке числить 250 мешканців, не остана ані один дїм неушкоджений. Кілька домів звалило ся, 28 домів і господарських будинків є тяжко ушкоджені,

а з решти домів майже кождому щось стало ся, або полукало стїни, або попадали комини. Населєне атїкало в перелюку, ратуючи передо-сім худобою. Стїна, вадячи ся, погребала двоїт молодців. Загаячи ратунковій акції жандармів, видобуто засилання з розвалин. На просьбу президента Атежа військовїсть вислала на місце катастрофи шатра, кови і полевї кухні.

— Сїгєвїция в Англії. Бюро Райтера доносить, що Англію навістидла велика сїгєра замєтїль. Село рибалок біля Дортмут ціле зничене з вїтмомком двох хат. Деякі міста і села в Ірландії відрїзані від сусідних околиць сїгєвовими засїнами.

— Вже виїшов стрілецький калєндар „Адманак" на рік 1917 і продаєть ся по цілі 3 К за примірник в книгарні Наукового тов. Шевченка.

— Відзначєне. „Signum laudis" одержав Вл. а. Володимир Соллогуб надпоручник 10 п. воєти і гімн профєсор в Станіславові (гімн. укр.) за хоробре поведєне против ворога в многих битвах

На волинські школи.

„Львівськиме".

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожшї і важнїшї для української справи, конєчні як найкоршї і найбільшїшї жертви.

о. Теодор Левицький 10 К.; Вс. о. д-ра Гр. Лякоту в Перемишлі, о. Лев де Візаровича Тиховського в Добранах, о. Крука Івана Щирець коло Львова, о. Теодора Зраду Лупків, о. Волод. Данилова Посада риб. в. Ка. По пєлї в і а Галя, Львів (Дн.) 2 К.; Галю Сиракузїну, Галю Мійську, Манюсю Стєцькіну всі у Львові, Льва Козаневича 2/М. В. XXVI етап, почта 265 і Василя Язєвока проф. гімн. з Вишнїї тепєр у Львові. — Марїян Онїшкєвич, рєдник вис. суду кр. у Львові 10 К (Дн.); радн. вис. суду кр. Ярослава Ізницького, радн. вис. суду кр. Мєчислава Дністрянського, радн. суду кр. Йосифа Романовича, радн. суду кр. Йосифа Дрималїка і адвоката д-ра Макса Левицького — всі у Львові. — Т. Кєкїш, Дусанів 10 К (Дн.); пл. Цєгєльський з Бібри, Яримовичів з Корєлич, Глібовицьких з Фірлєва, Шагалів з Клішїнової, Мєслєків з Болехова. — Сала губ Ілія, надпор. пров. 10 К (Дн.); о. Петра Чаєса полевого курата, надпор. Тимка Шурака, надпор. д-ра Івана Сїяка, надпор. д-ра Матвія Яворського, поручника пров. Василя Хабєра. — о. Василь Адріянович пар. Сушнїя вел. 20 К (Дн.); о. Йосифа Дуба декана пар. з Лопушнїи, о. Івана Ольшанського пар. з Хирова, о. Микола Пєньківського пар. з Устїянови, о. Михайла Буду пар. з Россіи, о. І. Приймю катїхиту з Хирова. — Юлія Адріяновичєва, Сушнїя вел. 10 К (Дн.); Вп. п. Ольшанську жену о. пар. з Хирова, п. Лєвєртієвіч Вітошнїського з Хирова, п. Камілію Сиротнїську жену пар. з Хирова, п-ну Ірїну Пєньківську з Устїянови, Марїю Слонську з Перемишля, І. Стефанію Адріяновичєву в Дерєві. — Ольга Козакєвич, Львів 2 К (Дн.); Мєчку Осєвську, Ніаю Стронську у Львові, Софію Дуднїську, Галю Кульчїцьку у Відні, д-ра Гараснїчука, д-ра Бригдзана і д-ра Рєвожа. — о. Петро Са Погорєцький в Білєні великий 50 К (Дн.); о. кан. Гіполита Погорєцького, пароха Бродок, о. шамб. Еміліяна Погорєцького катїх. в Ярославо, хорунжого Романа Погорєцького в Новім Санчї, д-ра Романа Лєвєртієвського комісаря в Болехїцях та п. Володимира Лєвєртієвського ч. к. судїю в Лушї. — Вєдїчковська Мєлїня, Загірєчко 10 К (Дн.); Вп. п. Марїю Мєгнїльнїцьку з Підмонастиря, п. Евгенію Юзичєву з Виспи, п. Неонїлю Гвоздїкову з Цублюєвч. о. Осипа Олійника з Лїднїи і п. Петра Пєлахєтого з Кракова. — Боба к Теодор 10 К (Дн.); о. Тимчїшина Грггорїя пароха в Кропівнїках, о. Шпїльку Пантєдєїмона пароха в Далєвої, п. Цєлєвїча Олєга ч. к. профєсора в Перемишлі, п. Савулу Стефана урядника суду в Лїську, Гмїтрасєвича Антона директора. — Марїя Ясєнїцька жена пароха і декана в Станїнчєх, 10 К (Дн.); п. Олену Бєнїїнову з Раднїнчєх, 10 К (Дн.); п. Олену Бєнїїнову з Завадова, Олену Гумїнякову з Соколї, Ольгу Ільнїцьку з Соколї, Шєховичєву з Цьвїржі. — Микола Гєдєловач: о. Мокрївського в Раднїнчєх, о. Михайлу з Сухохога, п. Зєню Косоньську з Залєської Волї, п. Зєню Чєховїчїну і Дяюсю Мїкуловича з Перемишля. — о. Іван Калїмон Хогнїнєш, Стїбно 10 К (Дн.); о. А. Тєрєдохїлєв Краковєч, о. А. Наконєчного Замїзів, о. С. Чичлєвїча Кобїльнїца, о. О. Калїнїча С. Головєцько гєр., о. Ів. Гєдїча Осєрдїв. — Головєцько Юліян Лєлюзїв почта Мушнїа 5 о. Дуцько Юліян Лєлюзїв почта Мушнїа, К. (Дн.); Олену Дєрєцьку в Злоцїм п. Мушнїа, Марїю Грїнчукову в Матїсїві, Елєонору Бар 4

